

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Sendt til cap@sm.dk, p-boern@sm.dk

24. juni 2022 / kwk_dh
Sag 3-2022-00334
Dok. 594414

Danske Handicaporganisationers hørings svar over udkast til Barnets lov

Hermed fremsendes Danske Handicaporganisationers (DH's) bemærkninger til udkastet til Barnets lov. Vi har ikke haft mulighed for også at afgive hørings svar til følgelovforslaget (lov om ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven og forskellige andre love), men de følgende bemærkninger kan også læses i relation til følgelovforslaget, da der er tale om to lovforslag, der omhandler de samme emner og problematikker.

Indledning

Forslaget til Barnets lov samler støtte og indsats i en lov for børn. Der er et primært fokus på støtte til udsatte børn, mens kompensationsordninger for børn med funktionsnedsættelser én til én flyttes fra serviceloven til Barnets lov. Formålet med en samlet Barnets Lov er at sikre en mere helhedsorienteret og målrettet indsats, både til socialt udsatte børn og til børn og familier, der har brug for hjælp pga. af en funktionsnedsættelse hos barnet. Der kan imidlertid være væsentlige forskelle på de udfordringer, der ligger bag støttebehovet, og på den indsats, der er brug for, afhængigt af om der er tale om socialt udsatte børn og familier, eller i familier hvor et eller flere børn har en funktionsnedsættelse eller børn og familier, hvor støttebehovet har udspring i mere sammensatte udfordringer.

Det kræver stor og nogle gange også meget specialiseret viden at sikre børn og deres familier den rette støtte og compensation, når det handler om handicap. Vi er bekymrede for, at den viden ikke vil være til stede i alle sager, og det kan få alvorlige konsekvenser.

Vi ser allerede i dag, at børn med handicap ikke får den rette støtte til at blive inkluderet i skolen. Nogle børn udvikler ufrivilligt skolefravær. Hvis barnet ikke er udredt i psykiatrien, oplever mange forældre, at der i dialog med kommunen bliver sat spørgsmålstejn ved deres forældreevne, fordi deres barn ikke kommer i skole. DH's medlemsorganisationer oplever, at forældre søger rådgivning, fordi de oplever en trussel om tvangsfjernelse af barnet.

Derfor vil vi indledningsvist slå fast, at vi i handicaporganisationerne er stærkt bekymrede for, at der med dette lovforslag vil ske alvorlige fejl i kommunernes behandling af sager, der handler om børn med handicap og deres familier. Vi er bange for, at familier med handicap ikke vil få den nødvendige støtte. I værste fald vil det betyde, at børn med handicap risikerer at blive adskilt fra deres familier, fordi man ved en fejl opfatter familien som udsat. Det vil på ingen måde gavne barnet.

I gennem den forberedende proces har DH givet udtryk for, at vi er imod, at børn og unge med handicap skulle blive en del af Barnets lov. DH har arbejdet for at børn og unge med handicap fortsat fik hjælp efter serviceloven. Når det alligevel blev en samlet aftale, er DH utilfreds med, at de afsatte penge til et løft af området alene løfter indsatsen for udsatte børn. En samlet aftale burde have løftet hele børneområdet.

Generelle bemærkninger

Vigtigt at forstå forskel på handicap og udsathed

Udkast til forslag om Barnets lov omfatter således to forskellige børnemålgrupper, nemlig henholdsvis socialt udsatte børn og børn med handicap.

Det er i den sammenhæng vigtigt at fastholde en opmærksomhed på, at børn, der har et handicap, ikke har de samme udfordringer som børn, der af sociale årsager, er omfattet af loven. Derfor er løsninger og metoder heller ikke de samme. Der er en reel bekymring for, at denne skelnen ikke bliver fastholdt i udmøntning og implementering af loven.

Børn med handicap

Når vi taler børn med handicap, så står vi med en gruppe børn, hvis primære udfordring er, at de har brug for individuelt tilpassede kompensationsordninger for at få hverdagen til at fungere. Det kan være hjælpemidler, dækning af tabt arbejdsfortjeneste, merudgiftsdækning, bilstøtte og meget mere. Når et barn og barnets familie sikres kompensationsordninger baseret på de behov, der følger af barnets funktionsnedsættelser og livssituation, så "neutraliseres" nemlig barnets handicap og udfordringer, og barnet kan ligestilles med andre børn uden handicap. Er der styr på dækning af det grundlæggende kompensationsbehov, så er der i langt de fleste tilfælde ikke andre problemer, og familien kan få hverdagen til at hænge sammen.

Børn i udsatte positioner

Når vi taler om udsathed, så er det helt andre forhold, der er på spil – fx omsorgssvigt, som typisk ikke har noget med handicap at gøre. Det er situationer, hvor man undersøger forældreegnethed og iværksætter støtte og i yderste konsekvens anbringelse eller bortadoption, for at få barnet væk fra familien og det miljø, hvor barnet mistrives. Her ligger en afgørende forskel. Børn med handicap kan naturligvis, som alle andre, komme i en situation, hvor de er udsat, men udgangspunktet er, at langt de fleste er velfungerende. Det kræver imidlertid, at der er styr på den grundlæggende compensation, for hvis man ikke sikrer den, så presser man familierne ud i en situation, hvor der kan opstå andre problemer end de udfordringer, som handler om barnets handicap.

Behov for præcisering

Opbygningen af lovforslaget til Barnets lov gør, at vi ser et behov for at få præciseret forskellen på følger af funktionsnedsættelse og følger af udsathed.

Med præcisering mener vi tydelige formuleringer som eksempelvis: *"Kommunalbestyrelsen skal i arbejdet med Barnets lov være særlig opmærksom på, at børn som alene har fysiske funktionsnedsættelser og behov for compensation, som udgangspunkt ikke er udsatte. Et konkret og tiltrækkeligt kompensationsniveau er netop forudsætningen for at forebygge udsathed."*

DH vil desuden foreslå, at der i §1 tilføjes:

"4) En problemstilling, der kræver afdækning af barnets eller den unges støttebehov i forhold til den fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse"

Generelt finder vi det problematisk, at der i loven ikke er nogen tydelig afgrænsning mellem forløb for børn og unge med funktionsnedsættelser og gruppen af udsatte børn og unge. Eksempelvis er det uklart, hvorvidt bestemmelserne i kapitel fire om støtte også omfatter gruppen af børn og unge med funktionsnedsættelser, eller om disse kun kan opnå støtten som beskrevet i kapitel 8.

Barnets stemme

Det fremgår, at grundlaget for aftalen er, at en ny, samlet børnelov skal tage afsæt i et tidssvarende børnesyn, som indebærer at børn ses i deres egen ret, at børnene får flere rettigheder, og at barnets stemme tillægges større betydning både i sagsbehandlingen og de indsatser, der sættes i gang over for det enkelte barn, så barnet oplever et mere børnevenligt system. Det er positivt. Men hvordan stiller det børn med handicap, hvis de ikke har de nødvendige kognitive evner til at forstå og navigere i disse rettigheder?

Det bør tydeliggøres i lovgivningen, at kommunerne har en særlig forpligtelse til at sikre den nødvendige tilpassede kommunikation om rettighederne, herunder om nødvendigt med inddragelse af særlig faglig ekspertise i relation til kommunikativ og kognitiv understøttelse af børn med handicap. En sådan indsats er en forudsætning for, at barnet i videst muligt omfang kan udnytte sine rettigheder på linje med børn uden handicap. Der er desuden i den forbindelse behov for at forebygge, at forudindtagede holdninger blandt medarbejdere på området m.fl., reelt berøver børn med handicap deres rettigheder og deres muligheder for indflydelse. Forestillinger om hvilke børn – med hvilke handicap – der formår at blive inddraget og tage stilling, bør løbende være genstand for kritisk overvejelse, herunder overvejelser om forudindtagethed.

Det er DHs erfaring, at netop de generelle serviceniveauer ofte udgør en barriere for en konkret og individuel vurdering. På den baggrund finder vi det nødvendigt, at lov-bemærkningerne præciserer, at en kvalitetsstandard aldrig kan stå over en konkret og individuel vurdering af barnets behov.

Inddragelse af børn med handicap

Barnets lov har til formål at bidrage til at sikre, at børn høres, når de vigtige beslutninger træffes, og at barnets ønsker bliver inddraget i tilrettelæggelsen af indsatsen og i de mål, som indsatsen skal opnå, og som der skal følges op på løbende.

Børn med fysiske, kognitive og psykiske handicap har samme krav på – og behov for at blive inddraget, som alle andre børn. Børn med handicap har ret til frit at udtrykke deres synspunkter i alle forhold vedrørende dem selv på lige fod med andre børn. Deres synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med deres alder og modenhed, og de skal sikres ret til at modtage handicap- og alderssvarende bistand for at virkeliggøre denne ret. Det står i Handicapkonventionens artikel 7, stk. 3.

Inddragelse af børn med handicap stiller krav til, at de enkelte kommuner formår at løfte opgaven i praksis. Inddragelsen af børn med handicap kan – for at det skal lykkes – kræve viden om det enkelte handicap og dets betydning for funktionsniveauet hos den enkelte. I handicaporganisationerne erfarer vi bredt på tværs af organisationer, at det på nuværende tidspunkt er en stor udfordring for kommunerne at sikre inddragelsen af børn med forskellige former for handicap, uanset om der er tale om fx udviklingshandicap, udviklingsforstyrrelser, børn med kommunikationshandicap, eller psykisk handicap. Det kræver viden, og det kræver i mange situationer ligeledes inddragelse af forældrene som dem med primært kendskab til børnene.

På handicapområdet er forældrene ofte en vigtig ressource ift. at hjælpe barnet med at formidle, hvad der får barnet til at trives. Det gælder naturligvis mindre børn, men i mange tilfælde også ældre børn og unge, der kan have særlige udfordringer på grund af fx kommunikative eller kognitive handicap. Forældrene vil ofte være en afgørende kilde til viden om, hvordan barnets handicap bedst muligt kompenseres.

Derudover kræver det, at den enkelte sagsbehandler har tid til at planlægge og udføre samtalerne, så det lykkes at inddrage barnet på barnets niveau. Der er risiko for, at børn med kognitive vanskeligheder som fx

udviklingshandicap ikke inddrages, da dette stiller nogle særlige krav til både kommunikation med det enkelte barn og inddragelse af familie og fagpersoner med særlig indsigt.

Tilsvarende oplever vores medlemsorganisationer, at børn med ikke-alderssvarende talesproglig udvikling (hvoraf nogle kan tegn, enkelte tegnsprog og nogle faktisk ikke har et sprog) ikke bliver hørt, da voksne omkring dem af gode grunde ikke formår at kommunikere med dem. Vi oplever også, at fx en döv uddannet fagprofessionel med de rette kompetencer kan kommunikere med disse børn, men disse højt specialiserede fagpersoner er ikke inddraget i sagsbehandlingen. Det er vores opfattelse, at hvis barnet eller den unge reelt skal være inddraget i beslutninger vedr. eget liv, skal barnet/den unge også sikres ret til at kunne kommunikere – og hvis et barn/en ung ikke selv kan det, skal der sikres tilstedeværelse af en person, der kan facilitere det, som nævnt ovenfor. Det bør eksplicit fremgå af lovteksten.

Sikring af inddragelse af børn med handicap

Ifølge udkastet til Barnets lovs § 5, stk. 3, skal barnets holdning og synspunkter tilvejebringes og inddrages ved direkte kontakt og samtaler, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. I bestemmelsens stk. 4 anføres det dog, at stk. 3 "i helt særlige tilfælde" kan fraviges helt eller delvist, hvis barnets alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. I så fald skal barnets perspektiver tilvejebringes på anden vis.

I forarbejderne til loven står, at barnets handicap generelt ikke kan begrunde en fravigelse af pligten til at inddrage barnet. Det er DH enig i. Der fremhæves imidlertid to grupper af børn, hvor pligten til at inddrage barnet direkte vil kunne fraviges: meget små børn, herunder spædbørn, og børn med svære psykiske handicap, jf. udkastet til Barnets lovs specielle bemærkninger til § 5, stk. 4.

DH mener, at det er en meget uheldig formulering, kommunerne kan bruge som kattelem for at undlade at inddrage børn med svære psykiske handicap uden nærmere at afgrænse, hvornår kommunerne kan bruge denne undtagelse. Børn med psykisk handicap sættes i kategori med spædbarn, som naturligvis aldrig kan inddrages direkte i deres sag. DH mener, at der er en risiko for, at bestemmelsen vil resultere i, at børn med psykisk handicap vil blive inddraget mindre i deres sag, end hvad der er tiltænkt, fordi inddragelse af disse børn kan være vanskeligere og mere tidskrævende. DH mener derfor, at bemærkningerne til Barnets lovs § 5, stk. 4 præciseres, så det tydeliggøres, at børn med psykiske handicap som den klare hovedregel også skal inddrages direkte, og hvornår denne hovedregel undtagelsesvis vil kunne fraviges.

Børn med handicap skal have rettigheder på lige vilkår med andre børn

Med Barnets lov udvides udsatte børns ret til at klage over kommunale afgørelser, idet aldersgrænsen for at klage sænkes fra 12 år til 10 år, jf. udkastet til Barnets lovs § 145, stk. 1. Aldersgrænsen sænkes også til 10 år for disse børns ret til gratis advokatbistand og information om deres ret til partsaktindsigt, jf. udkastet til Barnets lovs §§ 140 og 141.

Børn med handicap har derimod hverken i serviceloven eller udkastet til Barnets lov ret til at klage over handicapkompenserende indsatser, der vedrører dem selv. Det forudsættes i stedet, at forældrene varetager deres interesser for dem. DH mener, at Barnets lov i højere grad skal sikre, at børn med handicap får rettigheder på lige vilkår med andre børn. Børn med handicap skal ses som selvstændige rettighedshavere, som selv er i stand til at udøve deres rettigheder, eventuelt med alders- og handicapsvarende støtte.

Dette er især relevant for unge med handicap, da det bør anerkendes, at de selv kan have deres egne holdninger til, hvilken støtte de får fra kommunen, og ikke skal være afhængige af, at deres forældre skal

varetage deres interesser for dem. De skal også forberedes på at skulle stå på egne ben, når de fylder 18 år.

Det er også relevant for de børn med handicap, som er anbragt og ikke har nogen tæt forbindelse til deres forældre. De kan ikke støtte sig til deres forældre i samme grad som andre børn, og derfor er det også særligt relevant for dem at have mulighed for selv at kunne udøve deres rettigheder.

DH vil derfor kraftigt opfordre til, at udkastet til Barnets lov ændres, så børn med handicap tillægges ret til at klage til Ankestyrelsen vedrørende handicapkompenserende indsatser.

Hurtigere indsats

Med Barnets lov ønsker man at kunne iværksætte en hurtigere indsats. Desværre oplever mange familier til børn med handicap, at kommunerne trækker tiden ift. at iværksætte hjælp og støtte på børnehandicapområdet. Dette betyder en forværring af barnets og familiens situation. Dermed er ønsket om en hurtigere igangsættelse af en indsats bestemt hensigtsmæssig.

Barnets lov og udredningen på tre niveauer stiller igen krav til fagligheden i kommunerne. Børn med handicap bliver ikke altid udredt ordentligt, hvilket er veldokumenteret. Det er i lovudkastet uklart, hvordan man vil sikre, at en kvalificeret udredning nu vil finde sted med de nye udredningsmuligheder? Herunder hvordan man sikrer, at kommunerne har den nødvendige faglighed til at vurdere hvilken type udredning, der passer til den enkelte sag?

Bevar krav om tidsfrister

På flere punkter sker der med udkastet til Barnets lov en svækkelse af de retsgarantier, som skal sikre, at kommunerne drager omsorg for og beskytter børn mod overgreb. Dette gælder navnlig kravene om, at den børnefaglige undersøgelse (nu kaldet børneudredningen) skal foreligge inden for en bestemt tidsfrist, at kommunen skal følge op på iværksatte indsatser og besøge barnet fysisk med bestemte intervaller, og at samtaler med barnet skal finde sted på bestemte tidspunkter, såsom før der træffes afgørelse om at anbringe barnet uden barnets eller forældrenes samtykke.

DH mener, at det er den forkerte vej at gå, at det foreliggende udkast til Barnets lov fjerner en række af disse krav, og dermed svækker barnets ret til omsorg og beskyttelse.

Efter servicelovens § 50, stk. 7, skal den børnefaglige undersøgelse afsluttes senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet har behov for særlig støtte. Ministeriet foreslår, at der ikke skal gælde nogen frist for afslutningen af børneudredningen, der erstatter den børnefaglige undersøgelse. Det forslag er begrundet i, at nogle kommuner giver udtryk for, at den nugældende 4 måneders-frist resulterer i, at nogle undersøgelser trækker ud og tager længere tid end nødvendigt, blandt andet fordi fristens længde i sig selv skaber en forventning om en omfattende og langstrakt undersøgelse.

DH er bekymret for, at det uden en konkret tidsfrist vil være vanskeligt for barnet og familien at holde kommunen op på, at udredningen skal færdiggøres inden for en bestemt tid. Der er desuden risiko for, at relevante og nødvendige støtteforanstaltningerne ikke iværksættes eller forsinkes, hvis udredningen tager længere tid at gennemføre.

DH har forståelse for, at nogle proceskrav kan være unødigt rigide i visse sager, og at disse kan tage tid væk fra de sager, hvor der er et reelt behov for, at kommunerne fører et grundigt tilsyn. Vi mener dog ikke, at løsningen er helt at fjerne kravene om tidsfrister.

Forældrenes ressourcer og kompetencer

Det er vigtigt at have en opmærksomhed på, at forældre til børn med funktionsnedsættelser, oftest har en anden profil end forældre til børn, der af sociale årsager er omfattet af loven.

Derfor skal inddragelsen af forældrene i loven tage højde for, at forældre af børn med handicap oftest er en positiv ressource, men også, at en relativ stor andel af disse forældre sandsynligvis i gennem længere tid har været under pres, fordi opgaven med at passe og sikre sit barn de bedste vilkår kan være meget ressourcekrævende, og de derfor en tid måske har behov for ekstra aflastning, for senere hen at kunne blive mere inddraget.

Derudover skal der også være en opmærksomhed på, at der kan være forældre til børn med handicap, som selv har en diagnose – ikke altid diagnosticeret – og derfor skal der være et blik på hele familien, og kan der være en støtte til familien, så de i højere grad kan varetage forælderrollen. Det er derfor vigtigt, at der også kan arbejdes med handling, som også er rettet mod forældrene.

Det, at forældrene enten har været under pres gennem længere tid for at sikre de bedste vilkår for deres barn med handicap, eller de selv har en diagnose, efterlader også et behov for at se på søskende, som oftest bliver glemt og kan udvikle mistrivsel på den baggrund.

Det er derfor vigtigt, at det er hele familien, barnet med et handicap, forældre og søskendes behov, udfordringer og ressourcer, der er en opmærksomhed på og handling i forhold til.

Forældrehandleplanen skal kunne ændres i forbindelse med ændrede livsvilkår. Hvis et forældrepar bliver skilt, skal planen laves individuelt. Derfor bør man ikke henvise til at planen højst kan revideres 1 gang årligt.

Kompetencer til børnesamtaler og til handicapområdet

Det er væsentligt, at de sagsbehandlere, der sidder på børneområdet, har kompetencer til at tage børnefaglige samtaler med børn med funktionsnedsættelser. Det er en væsentlig anerledes samtale end med et barn eller ungt menneske, der er omfattet af loven af sociale årsager. Der er ligeledes behov for at sagsbehandlere har kompetencer til at se på kompensationsmulighederne og har kendskab til betydningen af en given funktionsnedsættelse, og at forældrene inddrages. Der er derfor behov for, at der bliver set på kompetenceløft med specifikt fokus på børnehandicapområdet.

Inddragelse af specialviden:

Inddragelse af specialviden i udkastet til lov

DH finder, at der er en slående mangel på krav om inddragelse af specialviden i udkastet til Barnets lov. Det mener vi er et stort problem i relation til meget små handicapgrupper. Sagsbehandlere, som uhyre sjældent eller måske aldrig i deres karriere støder på eksempelvis børn med et alvorligt synshandicap, kan ikke alene forventes at besidde den viden, som skal til, for at barnet stilles bedst muligt.

Vi finder, at krav om inddragelse af specialviden bør finde vej til kapitel 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier. Vi foreslår, at det skrives ind i hvert fald i §80 om den særlige støtte til børn og unge mv. samt i §81 om rådgivning, vejledning, undersøgelse og behandling. Ligeledes forekommer det stærkt relevant i kapitel 3 Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov. I kapitel 3 finder vi, at behovet for inddragelse af specialviden bør fremhæves både hvad angår screening §18 og afdækning §19. Vi anerkender, at VISO behandles i kapitel 20, men vi savner en eksplicit forpligtelse af kommunerne til at anvende VISO som anført oven for.

Selvstændigt og værdigt børne- og ungdomsliv

Det værdige børne- og ungdomsliv handler i høj grad om at kunne leve et selvstændigt liv, der svarer til det børne- og ungeliv, som jævnaldrene lever.

Mange børn og unge med handicap oplever ikke at have rammerne for at kunne leve et børne- og ungdomsliv, som er svarende til jævnaldrenes. Det kan skyldes, at de er afhængige af deres forældre, som i forvejen oplever, at der er mange opgaver og roller at varetage, hvilket barnet eller den unge er klar over, og derfor ikke vil stille yderligere ønsker og krav. Det kan også skyldes, at barnet eller den unge, der bor uden for hjemmet/er anbragt er afhængige af pædagoger, som har begrænset ressourcer til individuel støtte og ledsagelse.

Det er derfor væsentligt, at der ses på muligheden for compensation og ledsagelse, så der kan leves et ungdomsliv, hvor forældrene og pædagogerne spiller en mindre rolle i børn og unges valg og muligheder for at udfolde deres potentiale. Det handler blandt andet om ledsagelse og tilstrækkelig compensation, der muliggør selvstændighed og muligheden for at udleve eget potentiale.

Når den vurdering laves, skal det sikres, at det er barnet og den unges ønsker og behov, der bliver hørt. Det skal ikke alene være pædagogers og forældres opfattelse af, hvad der er vigtigt og godt for barnet og den unge. Vi oplever desværre, at der er rigtig mange børn og unge med handicap, der mødes af fagpersoner og pædagoger, der ser handicappet frem for barnet, og ikke ser potentialet, men udfordringerne i deres vurdering af barnets eller den unges kunnen.

Det er derfor også problematisk, at der ikke er set på forbedringer på den del af lovgivningen, som handler om handicapkompenserende ordninger.

Overgangen fra barn til voksen

Overgangen fra barn til voksen, når man har en funktionsnedsættelse, er et interessant fænomen, fordi det er en fiks dato; den dag man fylder 18 år, hvilket det er for de færreste andre børn og unge. For andre unge er det en glidende overgang, hvor man oplever tiltagende mere frihed og selvstændighed fra teenageårene og frem.

Mange unge med funktionsnedsættelse oplever sig meget afhængige af deres forældre og den støtte de giver, og oplever derfor i mindre grad den selvstændighedsproces, som andre unge oplever, hvorfor overgangen fra barn til voksen, når man fylder 18 år i systemet også kan virke voldsomt, hvilket i høj grad også handler om, hvor meget eller hvor lidt støtte og ledsagelse, der bevilliges – både i årene før 18 år og i årene efter det 18. år.

I rigtig mange kommuner er det praksis, at der er et solidt forarbejde gjort, før man fylder 18 år, så de foranstaltninger, der kan bevilliges, er sat i værk. Det, der er væsentligt, er, at det ikke nødvendigvis, er de nødvendige foranstaltninger, der sættes i værk, for at man kan leve et selvstændigt voksenliv. Ligesom, der er en generel tendens til, at det opleves som om, at der skrues ned for støtte og hjælp, og at man skal starte forfra, når man bliver "voksen", også selv om der ikke er sket en ændring i ens funktionsnedsættelse. Det giver anledning til frustration og manglende tillid til systemet, og en oplevelse af, at ens liv skal være en kamp – også på den front.

Adoption uden samtykke

DH finder generelt, at adoption uden samtykke indebærer en alvorlig risiko for at børn af forældre med handicap unødigt adskilles fra deres forældre. Hvis forældre, hvor den ene eller begge forældre har et han-

dicap, ikke ydes den nødvendige støttende og kompenserende indsats, kan det således indebære risiko for mistrivsel hos barnet. Mistrivsel som kunne være forebygget og afværget ved at yde familien den nødvendige indsats, hvad enten det drejer sig om hjælpemidler eller praktisk og pædagogisk bistand i hjemmet mv.

Mange mennesker med handicap er generelt udsat for stigmatisering og overdrevent negative forventninger til deres evner. Særligt mennesker med kognitive eller psykiske handicap er udsat for sådanne fordomme, hvor de – modsat mennesker uden handicap – tilskrives dårligere udviklingsmuligheder og kompetencer end tilfældet er.

På denne baggrund er DH bekymret for forslaget meget intense fokus på at øge antallet af bortadoptioner – med eller uden samtykke. Vi finder således, at der er risiko for at dette fokus sker på bekostning af et fokus på mulighederne for at udvikle, støtte og kompensere forældre med handicap i varetagelsen af forældrerollen. Vi er bekymrede for at fordomme mod mennesker med handicap, kan komme til at spille en rolle i forbindelse med anbringelser og bortadoption uden samtykke.

Særligt finder vi at denne risiko er nærliggende i forbindelse overvejelser om adoption uden samtykke inden barnets fødsel.

DH foreslår, at der i lovforslaget sker en markant tydeliggørelse af kommunens særskilte forpligtelse til at vurdere behovet for kompensation og støtte i situationer, hvor den ene eller begge forældre har et handicap.

Specifikke bemærkninger

Kapitel 2 Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper

Retten til en bisidder

DH mener ikke, at det skal være muligt at tilsidesætte børn og unge med handicaps mulighed for at have en bisidder med til sin egen sagsbehandling i en kommune. Det bør uddybes hvilke hensyn til offentlig eller private interesser der henvises til i lovteksten. Derudover bør det uddybes hvilke andre interesser det formodes at en bisidder vil varetage. Herunder bør der være obligatorisk at kommunen giver barnet oplysning om retten til at lade sig bistå. Hvis kommunen vurderer at barnet ikke kan have den valgte bisidder med til samtalen, skal kommunen forklare og begrunde og samtidig skal kommune give børn og unge mulighed for at finde en anden bisidder, således barnet eller den unge altid kan lade sig bistå.

Der bør kunne klages over at kommunen tager §6, stk. 2 og 3 i brug.

Det vil for børn med en fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse ikke være hensigtsmæssigt at udelukke forældrene for at være bisiddere for deres børn eller unge. Forældrene kender bedst deres barn. Det er i forvejen meget for et barn med handicap at skulle være part i egen sag, og hvis det sker uden at forældrene må bistå, kan det være en helt uholdbar situation, som kan føre til større mistrivsel.

Kapitel 3 Afdækning af børneudredning af barnets eller den unges behov Brug "afdækning" frem for "udredning"

DH mener, at kapitlet ikke bør anvende begrebet "udredning" af barnets behov, men i stedet "afdækning". I DH forstår vi "udredning" som noget, der foregår i sundhedsvæsenet/psykiatrien eller andre specialfunktioner, hvor barnets funktionsnedsættelse udredes. Det er ikke denne type udredning, der er tale om i Bar-

nets lov. For at undgå misforståelser, bør det i loven være begrebet "Afdækning" af barnets behov, der anvendes.

Der bør henvises til handicapspecifik viden i lovgivningen

Der bør i § 22 stk. 3 om børneudredning henvises til andre fagligheder end alene læge og autoriseret psykolog. Andre fagligheder kan også være relevante. Fx specialfunktioner, Center for sjældne sygdomme mv. Der bør åbnes op for dette i selve lovparagraffen ved at skrive "læge, autoriseret psykolog, andre specialfunktioner mv." DH vurderer, at det ikke er tilstrækkeligt at nævne andre fagligheder, herunder VISO i bemærkningerne.

Jf. § 24 om afdækning af forældrenes forhold, er det her meget vigtigt at have for øje om forældre med handicap er udredt korrekt og om de modtager relevant støtte efter anden relevant lovgivning.

Kapitel 4 Hjælp og støtte

Pålæg

Inden en kommune kan iværksætte forældreoplysning eller børne- ungeoplysning bør det undersøges grundigt, hvad der ligger til grund for barnets og forældrenes adfærd. Det bør derfor præciseres, at forældreoplysning udelukkende kan bruges, når kommunen imødekommer barnets behov – herunder lever op til de af psykiatrien beskrevne støttebehov.

Vedr. § 38. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældreoplysning, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

1) Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller undervisningspligten opfyldes i øvrigt ikke.

...

3) Barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer.

DH mener, at det skal sikres, at barnet er ordentlig udredt, da man ellers kan "straffe" forældre unødigt, fx med et forældreoplysning.

Når der er tale om et barn med handicap, der enten har "ulovligt skolefravær" og/eller "alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer", vil DH understrege vigtigheden af at være opmærksom på, om børn/unge med handicap får den rette støtte til at blive inkluderet i og uden for skolen. Fravær som følge af handicap er ikke betegnet som ulovligt fravær. Desværre har vi kendskab til mange tilfælde, hvor en manglende psykiatrisk udredning/diagnose, kombineret med manglende viden om handicap hos sagsbehandlere betyder, at sagsbehandlere misfortolker adfærden hos et barn med handicap. Fx kan manglende viden om handicap hos en sagsbehandler betyde, at barnets adfærd eller ufrivillige skolefravær betegnes det som ulovligt fravær og at sagsbehandleren efterfølgende tager skridt til fx en forældreoplysning eller et forældreoplysning, på trods af, at det fx handler om adfærd og ufrivillige skolefravær som følge af manglende inkluderende læringsmiljø i skolen.

Det er positivt, at der i bemærkningerne er gjort opmærksom på at Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vurderingen af, "om forældrene mangler evnen til at yde den tilstrækkelige omsorg over for barnet, skal være opmærksom på, at nogle bekymringstegn hos barnet eller den unge som eksempelvis skolevægring, social isolation eller udadreagerende adfærd, kan skyldes udfordringer i eksempelvis dag- eller skoletilbud eller være tegn på, at barnet eller den unge har en psykisk funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen bør derfor overveje, om der er grundlag for yderligere af afdække grundlaget for den bekymrende ad-

færd, herunder om adfærden skyldes eksempelvis en opmærksomhedsforstyrrelse som autisme eller ADHD.”

For at sikre, at et barns sårbarhed grundet et usynligt handicap ikke fejltolkes som sårbarhed på grund af omsorgssvigt er det vigtigt, at det prioriteres, at der i de kommende familiehuse inddrages ekspertise til at skelne mellem de to forhold. Ikke mindst i sager af mere kompleks art, hvor det er en kombination af manglende forældreressourcer og usynlige handicaps der er årsag til mistrivsel.

Kapitel 5 Anbringelse

Ifølge § 47 kan der træffes afgørelse om en ufrivillig anbringelse på baggrund af barnet/den unges adfærd- eller tilpasningsproblemer:

§ 47. Børne- og ungeudvalget kan uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af: ...

4) Andre adfærd- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge.

I den forbindelse, er det helt afgørende, at barnet forinden er ordentlig udredt/undersøgt i børneudredningen, således, at der kan sættes ind med den rette anbringelse eller for at sikre at børn/unge ikke unødigt anbringes på grund af manglende viden om handicap hos sagsbehandleren.

DH vil samtidigt gøre opmærksom på, at det er særlig vigtigt at have en opmærksomhed på, at forældre med handicap er ordentlig udredt, men også at de får relevant hjælp og støtte fra voksen området. Fx kan forældre med cerebral parese uden en neuropsykologisk udredning fremstå ”dårligere” end de er, ligesom også forældre med udviklingsforstyrrelser kan have brug for støtte. I den forbindelse er en udredning helt afgørende, da man ikke kan sætte ind med den rette hjælp, uden relevant viden:

§ 51. Kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse uden for hjemmet efter §§ 47 eller 49 skal omfatte: ...

2) En vurdering af forældremyndighedsindehavers kompetencer til at varetage omsorgen for det kommende barn, barnet eller den unge og at tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter denne lov eller anden relevant lovgivning.

DH mener, at det bør indskrives i loven, at der i tilfælde, hvor barnet eller den unge har en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, skal inddrages specialistviden fra VISO eller en specialefunktion.

Kapitel 7 Hjælp til barnets forældre

Støtteperson

Det er DH's oplevelse, at der ikke i nævneværdig grad er taget stilling til forældre til børn med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i Barnets lov. De fleste forældre til et handicappet barn ved meget mere om barnets behov og funktionsnedsættelse end kommunes § 75 støtteperson, og der vil kunne opstå et misforhold ift. hvem der støtter hvem.

Forældre til børn med handicap som tvangsfjernes vil, som loven er sat sammen, blive set på som havende manglende forældreevne. Det kan, for forældre til børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse være tilfældet, hvis forældrene ikke har modtaget hjælp og støtte fra kommunen på det rette tidspunkt, jf. de tidligere bemærkninger om kompensation til børn med handicap.

Det bør præciseres meget tydeligt i lovtæksten, at § 75 støttepersonen er en rettighed, som skal tilbydes af kommunen, og at kommunen skal præcisere, hvad ordningen bruges til.

I dag har forældrene ret til en advokat i sager med tvang. Der er ikke ret til en autoriseret psykolog, men det vil i mange tilfælde være en stor hjælp, at forældrene hjælpes til at få indsigt i barnet eller den unges behov.

Ved anbringelse og grundlaget herfor, er det vores medlemsorganisationers oplevelse, at der ikke tages udgangspunkt i, at der kan være tale om forældre til et barn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Ofte vil disse forældre stå i et anderledes udgangspunkt, end forældre som kæmper med udsathed. Der har sandsynligvis været et gensidigt positivt samarbejde indtil det er gået galt og kommunen har ændret frivillig til tvang.

DH vil derfor fremhæve, at der i forhold til forældrene bør laves to spor. Et spor for forældre i udsatte familier og et spor for forældre til børn med handicap. Som det er i dag, behandles forældre til børn med handicap som om de har omsorgssvigtet deres børn. Det er uhensigtsmæssigt i forhold til planlægning af indsatser over for familien og ikke rimeligt.

Kapitel 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Rådgivning, vejledning, undersøgelse og behandling

Det fremgår af §81 stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal etablere en særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. Det fremgår ikke af loven hvem der skal forestå rådgivningen. Da der ikke er lagt op til ændringer, må det antages, at det ikke er socialrådgiveren, der skal påtage sig både af være handicaprådgiver og familievejleder. DH mener, at det fortsat bør præciseres, så det sikres, at familien får de oplysninger, der er behov for og ikke udelukkende de oplysninger, som kommunalbestyrelsen finder hensigtsmæssige.

Hjemmetræning

Det fremgår af den påtænkte § 85 stk. 1, at kommunalbestyrelsen godkender, at forældrene helt eller delvis hjemmetræner barnet, hvis 1) det vurderes at være til barnets eller den unges bedste og 2) imødekommer barnets eller den unges behov, og 3) forældrene er i stand til at udføre opgaverne samt at hjemmetræningen sker efter dokumenterbare træningsmetoder.

DH mener, at det bør præciseres nærmere, hvad der menes med "at være til barnets eller den unges bedste". Er det i de tilfælde, hvor træningen fører til fremskridt så vidt barnet kan, er det i de tilfælde, hvor barnet trives bedst i hjemmet, de tilfælde, hvor barnet ikke taber færdigheder eller de tilfælde, hvor træningen imødekommer barnets behov og hvor forældrene er i stand til at udføre opgaverne og det sker efter dokumenterbare træningsmetoder og der i øvrigt ikke er noget, der taler imod hjemmetræningen?

Det bør defineres for forældrene i den konkrete sag, hvornår hjemmetræning vurderes ikke længere at være "til barnets bedste" og hvorfor. Det medvirker til, at det ikke kommer bag på forældrene, hvis der ikke længere er lovgrundlag for at godkende hjemmetræning.

Det fremgår af § 85 stk. 5, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning uanset at undervisningen foregår i kombination med hjemmetræning efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal, hvis den tillægger omfanget af hjemmeundervisningen betydning i forbindelse med en afgørelse om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, foretage en konkret vurdering af omfanget af hjemmeundervisningen med afsæt i barnets eller den unges alder og funktionsevne. Af overvejelserne i forbindelse med forslaget fremgår at de almindelige regler for undervisningstidens normtal kan anvendes.

Der bør i den forbindelse foretages en konkret vurdering af barnets faktiske undervisningstid, således at kompensation for tabt arbejdsfortjeneste ikke reduceres i et urealistisk omfang; nogle børn med funktionsnedsættelse har reduceret undervisning og her er normtiden for undervisning for alderstrinnet misvisende.

Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter

For at opføre de ekstra udgifter for det enkelte barn har nogen kommuner en norm for udgifter til f.eks. beklædning. Hvis den enkelte familie skal kompenseres for ekstra udgifter, skal der tages udgangspunkt i, at familiers forskellige økonomi betyder, at forbruget af økonomi til f.eks. beklædning er individuelt. Derfor må udgangspunktet for vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter være individuelt og ikke fastsættes ud fra en norm for priser på beklædning fra en varehus. Det er forståeligt at det er lettere at administrere, men det svarer ikke til den reelle udgift for nogen familier.

Bestemmelsen om dækning af nødvendige merudgifter giver i vid udstrækning mulighed for helt urealistiske vurderinger; eksempelvis kan nævnes, at det er vurderet, at det er almindeligt, at børn bruger ble indtil 7-8 årsalderen, hvorfor der ikke er grundlag for dækning af udgiften som en merudgift. I den situation er familien nødt til at benytte sig af muligheden for klage til Ankestyrelsen, hvis ikke kommunalbestyrelsen kan overbevises om, at det er usædvanligt at børn i den alder anvender bleer. Det vil dels være spild at Ankestyrelsens tid, dels vil det medføre unødvendig ventetid for familien, før udgiften kan dækkes. Det bør præciseres, at kommunalbestyrelsen ikke kan foretage urealistiske skøn og vurderinger i et forsøg på at undgå dækning af en nødvendig merudgift.

Det fremgår af § 2, at *"Hjælp og støtte efter denne lov skal iværksættes med henblik på at sikre, at børn og unge, som har behov for særlig støtte, kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Hjælp og støtte kan også iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien"*.

Samme formulering kan ses i § 80 stk. 2. Her fremgår det, at hjælp og støtte også kan iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien, hvilket skal fortolkes med ind i den konkrete og individuelle vurdering i afgørelser om retten til dækning af merudgifter.

På baggrund af disse formuleringer bør det ud fra en konkret og individuel vurdering være muligt at få dækning af merudgifter, der handler om at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, hvilket bør fremgå tydeligt. Det kan eksempelvis handle om dækning af tilskud til fødevarer som f.eks. er nemmere for et barn med cøliaki at administrere og spise.

Dækning af merudgifter er et område, der medfører ganske betydelige vanskeligheder, dels at administrere, dels at tilgå for forældrene, hvilket ses af høje omgørelsesprocenter.

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste

Det fremgår af § 87 i lovudkastet, at der skal ydes tabt arbejdsfortjeneste til målgruppens forældre, når det er en nødvendig konsekvens af nedsatte funktionsevne eller indgribende, langvarige lidelse, at barnet skal passes i hjemmet og det er mest hensigtsmæssigt, at én af forældrene, passer barnet. Der er dermed ikke ændringer i hverken målgruppe eller kriterier for at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Der er fortsat udsigt til, at det kan opleves som en kamp at få hjælp til sit barn med varigt nedsat funktionsevne eller langvarig sygdom – ikke mindst når det drejer sig om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Spørgsmålet om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste er et af de spørgsmål, som forældre til børn med handicap og medlemmer af DH's medlemsorganisationer oftest søger rådgivning om. Det er udtryk for, at forældrene har behov for hjælp og rådgivning i forbindelse med ansøgning, behov for hjælp i forbindelse med en revurdering af bevilling, behov for hjælp i forbindelse med en partshørig og behov for hjælp til at klage, når der meddeles afslag eller timetallet for kompensation for tabt arbejdsfortjeneste nedsættes.

Det er indtrykket, at loven i praksis er svær at administrere og samtidig svær at gennemskue for forældrene, idet mange forhold skal tages i betragtning, inden der er træffes afgørelse om bevilling af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste - det er ikke alene om barnet har behov for pasning i hjemmet. Af seneste praksisundersøgelse af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste fra Ankestyrelsen samt undersøgelsen fra 2017, kan man få en fornemmelse af alle de parametre, man som kommunalbestyrelsen skal vurdere på, inden der kan træffes en afgørelse i en sag om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Området er omfattende – og det er ganske umuligt for de fleste ansøgere til ydelsen at gennemskue kriterierne for bevilling, hvilket kræver en indgående information og oplysning til brugerne. Det høres ofte i handicaporganisationernes rådgivninger, at familierne bliver mødt med mistillid – mistillid til det, de oplever omkring deres barns behov for pasning i hjemmet og generel mistillid til familiens egne oplysninger.

Det forudses derfor, at regeringens mål om at ydelserne skal lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller forældre ikke opnås, uden der sker ændringer i måden af forvalte lovgivningen.

Én af de faktorer, som er medvirkende til at tilværelsen ikke bliver lettere og at livskvaliteten ligefrem forringes, er gentagne opfølgninger, som stresser forældrene, da det kræver et overskud, som kan være vanskeligt at præstere. Selvfølgelig skal den tabte arbejdsfortjeneste følges op inden for kort tid, hvis man på forhånd kan se, at behovet for den er tidsbegrænset. I andre situationer bør opfølgning ske, når det er nødvendigt, for eksempel når der sker ændringer i barnets behov for pasning i hjemmet eller andet, der kan have betydning for bevillingen. Det er utrygt ikke at vide få måneder frem i tiden, hvordan tilværelsen og forsørgelsesgrundlaget ser ud, samt de korte intervaller for opfølgning kan være problematiske i forhold til en arbejdsgiver, foruden at det opleves udmattende igen og igen at argumentere for behovet.

Problemerne kunne imødegås ved at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt er forpligtet til en årlig opfølgning på bevilling, mens familien er forpligtet til at meddele eventuelle ændringer, der kan have betydning for bevillingen i den mellemliggende periode og altså har initiativforpligtelsen til hyppigere opfølgninger på grund af ændringer i barnets behov eller ønsket om ikke længere at modtage ydelsen. Det forpligter kommunalbestyrelsen til i den enkelte sag at oplyse om, hvilke ændringer, der kan have betydning i den konkrete sag og gøre det mere gennemskueligt for familien i hvilke situationer, der er udsigt til, at bevillingen ændrer sig eller eventuelt ophører.

Princippet kunne fraviges i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at familien ikke vil være i stand til at meddele ændringer, der kan have betydning for bevillingen. Muligheden findes allerede i dag jfr. dog

servicelovens § 148 stk. 2, men i praksis opleves mange ofte unødvendige, stressende opfølgninger, hvilket bør være unødvendigt, når der ikke er sket ændringer, der indikerer behov for ændringer i bevillingen.

Ledsagelse

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ledsagelse til børn og unge med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne 15 timer om måneden, når barnet ikke kan færdes på egen hånd. Der kan normalt ikke jf. stk. 2 ske ansættelse af personer med meget nær tilknytning til barnet eller den unge.

Der gøres opmærksom på, at der til nogle børn med handicap kan være vanskeligheder med at finde udenforstående, der er trygge ved at forestå ledsagelsen, hvorfor det netop kan være en god idé, at det er én fra familiens nære netværk, der varetager ledsagelsen. Med henvisning til § 80 stk. 2, der slår fast, at støtten tilrettelægges med afsæt i barnets eller den unges perspektiv, bør det i højere grad være op til barnet eller den unge, hvem der skal ledsage.

Hjælp og støtte efter lov om social service

En række bestemmelser finder anvendelse for både børn og voksne og fortsætter uændret i henhold til serviceloven. Det vil sige, at ydelserne fortsat bevilges i henhold til lov om social service.

Rådgivning af familien

Med Barnets lov bliver der endnu en retskilde i et i forvejen ganske omfattende lovkompleks. Det vil alt andet lige betyde flere paragraffer at navigere i som forældre til eksempelvis børn, som også nyder støtte via blandt andet Serviceloven og Folkeskoleloven. Vi læser i den forbindelse følgende af kapitel 2:

§14 Stk. 3. "Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den indsats, der iværksættes efter denne lov for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med et andet særligt behov for støtte, sættes i sammenhæng med den indsats, der iværksættes for de samme børn og unge efter anden lovgivning".

Vi opfordrer til, at Kommunerne forpligtes til at vejlede forældre til børn, for hvem støtte efter andre love er relevant. Vi oplever alt for ofte, at forældre har svært ved at finde rundt i mulighederne, hvilket en ny lov sandsynligvis ikke ændrer på.

Vi noterer os desuden, at det af stk. 4 fremgår at: "Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der på kommunens hjemmeside er en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge". synlige og let tilgængelige adgange kan vi kun bifalde, og den slags må meget gerne også indeholde løsninger for medborgere, som ikke er særligt digitale, så de sikres enten vejledning i at betjene løsningerne, eller får en anden indgang.

Kapitel 9 Barnets plan

Af § 92 fremgår det, at de konkrete mål i Barnets plan skal afspejle det enkelte barns ønsker og behov, og kommunalbestyrelsen skal inddrage barnet eller den unge og forældrene i formuleringen af målene.

Det er positivt, at barnet/den unge og forældrene skal inddrages i selve formuleringen af målene, hvilket forhåbentligt vil føre til en god dialog om formålet med støtten og de enkelte mål. Handicaporganisationer oplever dog en del henvendelser fra familier, der ikke er blevet inddraget i de konkrete mål, hvilket understreger behovet for, at inddragelsen af barnet og familien ifm. formulering af mål i barnets plan, skal tydeliggøres i lovgivningen.

Kapitel 15 Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet

DH finder, at der generelt mangler et fokus på unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i dette kapitel. Der er eksempelvis mange unge med handicap som bliver dømt efter at have haft udadreagerende adfærd i situationer, som ikke har været håndteret med den nødvendige socialpædagogiske viden. Det kan fx være unge med autisme, der ikke i situationen er blevet mødt med den nødvendige autismefaglighed. Ligeledes ved vi, at der er en overrepræsentation ift. unge med ADHD. DH vil gerne opfordre til at sikre, at der laves et speciale i forhold til retspsykiatri og fysiske og psykiske funktionsnedsættelser.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen
formand